

УДК 373.1(44)

Н. В. КАМОЗІНА (викладач)
Донецький національний технічний університет

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ФРАНЦІЇ

У статті розглянуто проблеми сучасної системи освіти Франції та способи її реформування. Автор вивчає причини, що призвели до необхідності пошуку рішень для впровадження реформ та аналізує їх особливості. Викладаються принципи дослідників щодо необхідності пошуку нових рішень для забезпечення якісною освітою всіх учнів та основні проблеми для їх реалізації у системі освіти Франції. Також розглядаються способи управління навчальними закладами, спрямовані на успішність учнів.

Ключові слова: управління навчальним закладом, система освіти Франції, реформування освіти.

Постановка проблеми. Згідно опитувань французьких засобів масової інформації, 64% простих французів, науковців в області педагогіки незадоволені станом вітчизняної системи освіти. Вони дуже занепокоєні результатами останнього звіту Міжнародної програми з оцінки освітніх досягнень учнів Pisa (Programme for international student assessment) за 2012 рік, що проводиться кожні три роки. Франція «відкотилася» на 25 місце з 33 країн-учасниць. [1, с.1]

За даними французької газети «Юманіте» від 80 000 до 120 000 дітей залишають школу, не отримавши документа про освіту. Близько 10 - 15 % учнів приходять до ліцею з слабкими знаннями з математики та французької мови. [2, с.1]

Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність значної кількості праць французьких авторів, що вивчають цю проблему та способи її вирішити таких, як Жак Бернаден (Jacques Bernardin), Президент французької групи з нової освіти (Gfen), Жан-Ремі Жірап (Jean-Rémi Girard), Національний секретар з педагогіки Національних профспілок ліцеїв та коледжів (Snalc), Філіп Ватрело (Philippe Watrelot), Президент об'єднання з педагогічних досліджень та дій (Crap). [3, с.]

У статті розглядаємо особливості французької системи освіти. Вперше робимо спробу проаналізувати її сучасний стан, спираючись на видання засобів масової інформації. Для нашого дослідження важливим є вивчити нормативні документи Міністерства освіти та думку педагогів, батьків та учнів.

Метою статті є опис і аналіз реформи, що впроваджується урядом на сучасному етапі, підхід до вирішення проблем з залученням до освітніх справ усіх зацікавлених осіб на партнерських засадах.

Перед автором статті поставили такі **завдання**:

- 1) визначити особливості реформування середньої школи Франції;
- 2) показати залучення до пошуків рішень представників Міністерства освіти, педагогів, батьків та учнів.

Клод-Жан Аллегр (Claude-Jean Allègre), Міністр уряду Ліонеля Жоспена (Lionel Jospin) 24 червня 1997 запропонував «dégraisser le mammoth». Якщо перекласти дослівно, це означає «зробити мамонта менш жирним». У Франції систему освіти завжди порівнювали саме з мамонтом за її незграбність та неповороткість, вказуючи на труднощі змінити її. Тому Міністр сказав, що треба розворушити міністерство, що стало занадто великим та неефективним. Тобто, потрібно було впровадити деконцентрацію адміністрації, що була дуже централізованою. [4, с.]

Кожен новий уряд Франції намагається впровадити зміни та реформувати освіту. Але у Франції це проблема не тільки уряду, майже усі французи активно небайдужі до змін, коли мова іде саме про школу.

Викладачі державного і приватного секторів, батьки, вчительські профспілки, муніципальна та регіональна влада пишуть петиції, заклики, займають школи, звертаються до судових органів, одним словом, роблять все можливе, щоб бути почутими.

Це не дивно, бо більше однієї п'ятої населення Франції складають школярі. Це 6716300 учнів молодших класів та 5500000 старшокласників. Країна нараховує майже 65 000 шкіл, коледжів, ліцеїв (приватних і державних), у яких працює 850 000 викладачів. Від колишнього Міністра освіти уряду Ніколя Саркозі залишилася катастрофічна спадщина. [5, с.1]

Починаючи з 2007 року чисельність викладацького складу в системі Національної освіти продовжувала скорочуватися. Саме таку політику нібито безкровного скорочення штатів почав вже

Клод Алегрі в бутність свою Міністром національної освіти в 1997 році. Ніколя Саркозі цю ініціативу підтримав і продовжив. Зокрема, він заявив, що тактика звільнення на пенсію з подальшим не заміщенням вакантних посад молодими викладачами буде продовжена, щонайменше до 2013 року. Звісно, що зі скороченням числа викладачів число учнів у класі зростало.

Зайнявши президентський пост, Ніколя Саркозі заявив про те, що у французьких школах, на його думку, занадто багато викладачів і їх чисельність треба скоротити. Але викидати на вулицю викладачів не слід, а слід просто не брати на звільнені місця нових молодих викладачів.

Після обрання на пост Президента держави соціаліст Франсуа Олланд заявив, що проблеми молоді стануть для нього пріоритетними, «тому що найголовніша проблема Франції – підготуватися до майбутнього». Венсан Пейон (Vincent Peillon) очолив Міністерство Національної освіти.

У тижневику « Нувель обсерватер » міністр освіти Венсен Пейон ділиться своїм баченням реформ у сфері шкільної освіти.

Французька школа створювалася як « сортувальна машина». Її основне завдання - селекція. Система професійної орієнтації у французькій школі -поняття абстрактне. Вона приречена на провал, і діти в такій системі безпорадні. Країна теж опинилася в пастці.

«Все це закономірно. Якщо наша школа «виробляє» недоучок, логічно, що вона не в змозі готувати достатнє число кваліфікованих чоловіків і жінок (техніків, інженерів) для промисловості, відповідати на потреби економіки».- вважає міністр освіти. [6, с.1]

Що робити? Це питання задають стурбовані батьки. Як змінити систему з користю для дітей? Вчителі відчувають своє безсилля, і все важче стає поповнювати їхні ряди. Самопочуття учнів не краще - їх переслідує відчуття невпевненості, вони воліють не говорити про своє майбутнє.

Французька школа, як людина, потребує позитивних емоцій. Але де їх почерпнути? Чому б не взяти за зразок Фінляндію або Південну Корею? Хоча в цих країнах підхід до шкільної освіти різний, при близькому розгляді в цих системах можна знайти і багато спільного. Головне - навчити дітей самостійно працювати. Це не тільки полегшує роботу викладачам, але також готує дітей до вибору професії.

При цьому, звичайно, не треба забувати про повну демократизацію школи. Про елітарність Венсен Пейон рекомендує забути. Переходячи до показників початкової школи, міністр наводить такі цифри: 25 % учнів початкової школи погано пишуть і читають, 15 % з них відчувають серйозні труднощі в коледжі.

Міністр знову повторює запитання: «Що робити?» І тут же сам відповідає: збільшити число викладачів. І було б дуже непогано, щоб у важких класах урок вів не один викладач, а два. Клас треба розбити на дві групи, тоді вчитель зможе приділити більше уваги дітям,що потребують допомоги .

Наприкінці дня діти менш уважні, менш сприйнятливі. Тому міністр рекомендує скоротити шкільний день на 45 хвилин. Реформа початкової школи розрахована на кілька років. Якщо вона пройде успішно, виграють не лише учні початкової школи, вона піде на користь також учням коледжів і ліцеїстам. [6, с.2]

Начебто добрі наміри міністра зустріли стурбованість директорів, вчителів, батьків. Замість 4-х навчальних днів міністр освіти Вінсен Пейон запропонував, починаючи з 2014 року, перейти на 4,5 дня навчання в початкових класах.

В цілому, по країні в акції протесту взяли участь 36% вчителів, згідно з даними Міністерства освіти. Профспілки заявили про 60% страйкуючих педагогів. У Парижі, де мер-соціаліст Бертран Деланое прийняв рішення збільшити роботу початкових шкіл уже з осені 2013 року, страйк оголосили 80% педагогів. У Ліоні протестувало 90% вчителів. [7, с 4]

Дорога серцю Венсена Пейона реформа початкової школи - це суцільна невдача міністра-експериментатора - вважає газета «Фігаро», самого міністра називаючи «поспішаючим, занадто впевненим у собі».

Вона зазначає, що потенційні виконавці нововведень «поспішаючого» міністра були шоковані. Звиклим до неспішного життя мамонтам важко встигнути за «пульсуючою думкою» свого шефа.

Однак проти такої реформи виступили також всі профспілки викладачів, та батьківські комітети. У чому причина? А в тому, що за останні роки шкільний ритм у Франції безперестанку реформували, то збільшуючи, то зменшуючи тривалість занять. Через це кожен раз доводилося підлаштовуватися не тільки учням, а й їхнім батькам, няням, вчителям, працівникам вечірніх спортивних секцій і навіть шоферам шкільних автобусів. А на успішності дітей у школі всі ці зміни ніяк не позначалися. Може проблема не в цьому? - Задається питанням « Паризьен». [8, с.15]

Так з приводу обіцяної великої шкільної реформи Мішель Рішар, директор версальського коледжу в інтерв'ю газеті « Паризьен » говорить: «Головне, щоб ми всі разом, батьки, учні, викладачі - та й політики! - Взятися нарешті за роботу, щоб ми створили таку школу, де учнів не ділять на всякі групи і категорії (як це відбувається протягом останніх 30 років), щоб усім від молодших для старших класів було комфортно навчатися і щоб ті завдання, які ставить перед нами Міністерство освіти, не змінювалися кожні 22 місяці». [9, с.4]

Тобто, пошуки рішень тривають. Відновлення школи відтепер є бюджетним та політичним пріоритетом, спрямованим на соціальну згуртованість, на забезпечення принципу рівності в доступі до освіти, на визнання того, що кожен повинен розглядатися як здатний вчитися, школа має бути побудована за участю батьків [10.ст.1]

Список використаної літератури

1. Niveau scolaire : la France 25ème du classement mondial [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.lefigaro.fr/actualite-france/2013/12/03/01016-20131203ARTFIG00338-niveau-scolaire-la-france-perd-deux-places-au-classement-mondial.php
2. Инна Ракузина Журнал «Нувель Обсерватёр»: Разгневанная школа. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.russian.rfi.fr/obshchii/20111104-zhurnal-nuvel-observater-razgnevannaya-shkola>
3. Tous les élèves peuvent-ils réussir à l'école? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.humanite.fr/debats/tous-les-eleves-peuvent-ils-reussir-l%E2%80%99ecole-503468>
4. Claude Allègre [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://fr.academic.ru/dic.nsf/frwiki/378405#cite_note-11
5. [Audrey Achekian](#) C'est la rentrée pour 12 millions d'enfants ! [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.journaldesfemmes.com/maman/magazine/c-est-la-rentree-pour-plus-de-12-millions-d-enfants-0912.shtml>
6. Vincent Peillon : "L'école que je veux." [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://tempsreel.nouvelobs.com/livres-education/20130211.OBS8449/vincent-peillon-l-ecole-que-je-veux.html>
7. La grève massivement suivie dans les écoles parisiennes. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://tempsreel.nouvelobs.com/education/20130122.OBS6181/la-greve-massivement-suivie-dans-les-ecoles-parisiennes.html>
8. Nos enfants ne méritent pas ça! [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://magazine3k.com/magazine/newspapers/77274/le-parisien-cahier-paris-du-mardi-22-janvier-2013.html>
9. Ce que vous attendez de la rentrée scolaire? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://filepost.com/files/355587de/Le_Parisien_Cahier_de_Paris_du_Mardi_04_Septembre_2012.pdf/
10. Vincent Peillon « L'école, c'est la France de demain » [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.vincent-peillon.fr/lecole-cest-la-france-de-demain/2775>

Стаття надійшла до редакції 01.03.2014

Н. В. Камозина

Донецкий национальный технический университет

Современные направления реформирования средней школы Франции

В статье рассмотрены проблемы современной системы образования Франции и способы ее реформирования. Автор изучает причины, которые привели к необходимости поиска решений для внедрения реформ и анализирует их особенности. Излагаются принципы исследователей о необходимости поиска новых решений для обеспечения качественным образованием всех учащихся и основные проблемы для их реализации в системе образования Франции. Также рассматриваются способы управления учебными заведениями, направленные на успешность учащихся.

Ключевые слова: управление учебным заведением, система образования Франции, реформирование образования.

N. Kamozina

Donetsk National Technical University

Modern Directions of Secondary School Transformation in France

The article analyses the problems of modern educational system of France and ways of its reformation. The author examines the necessity to find solutions to implement reforms and analyses their peculiarities.

According to the data of French mass media, 64% of the population and scientists in the sphere of pedagogics are unsatisfied with the state of the country's educational system.

The teachers in the state and private establishments, parents, teachers trade unions, municipal and regional authorities write petitions, appeal to courts, etc., i.e. they do everything possible to be heard.

The minister of education of the new government Vincent Peillon shares his opinion on the reforms in the sphere of school education. He says that French school needs positive emotions.

The reform of the primary school is designed for several years. If it is successful, it will be beneficial for students of not only primary school, but also colleges and lyceums.

These good intentions were met with concern of directors, teachers and parents. In general, according to the Ministry of education, about 36% of teachers took part in the protest action. Trade unions reported 60% of teachers on strike.

Parents committees were also against such reform. During the recent years the school rhythm has been constantly reformed, increasing or decreasing the length of studies. This could not affect the education success of students positively.

The solutions of reformation of education in France are still discussed. Now the renovation of school is the budget and political priority aimed at social community, principle of equality of education, and the statement that anybody is able to study. School must be built with the help of parents, teachers and all interested on the principle of partnership.

Key words: *management of educational establishments, educational system of France, reformation of education.*